
INSTYTUT BADAŃ NAD GOSPODARKĄ RYNKOWĄ

**BIZNES I RYZYKO
DLA BANKÓW
W BANKOWOŚCI KORPORACYJNEJ
W PERSPEKTYWIE 2013 ROKU**

GDAŃSK, KWIECIEŃ 2009

Synteza. Perspektywy rozwoju bankowości korporacyjnej do roku 2013 5

MARTA PENCZAR

1. Struktura popytu dużych przedsiębiorstw na usługi finansowe do 2013 roku 13

MARTA PENCZAR

1.1. Metodologia badania	13
1.2. Przewidywana struktura popytu dużych przedsiębiorstw na usługi finansowe do 2013 roku	14
1.3. Rozwój kanałów dystrybucji usług bankowości korporacyjnej do 2013 roku.....	20
1.4. Ocena jakości świadczonych usług przez banki	20
1.5. Podsumowanie	21

2. Prognoza działalności kredytowej banków w Polsce w segmencie dużych oraz małych i średnich przedsiębiorstw do roku 2013 24

PIOTR NOWAK

2.1. Wyniki badań ankietowych wśród przedsiębiorstw	24
2.1.1. Waluta.....	24
2.1.2. Stopy procentowe	27
2.1.3. Marże kredytowe	29
2.1.4. Zabezpieczenia kredytowe.....	31
2.1.5. Ograniczenia w dostępie do kredytu bankowego	31
2.1.6. Usługi dodatkowe towarzyszące finansowaniu.....	31
2.1.7. Faktoring, zarządzanie należnościami	32
2.2. Wyniki badań ankietowych wśród ekspertów rynku finansowego.....	33
2.3. Prognoza wolumenu kredytów	37

3. Prognoza ryzyka kredytowego na rynku bankowości korporacyjnej w Polsce w perspektywie średniookresowej 39

PAWEŁ KUSIAK, MICHAŁ KWAŚNIAK

3.1. Rys makroekonomiczny.....	39
3.1.1. Sytuacja makroekonomiczna na świecie	39
3.1.2. Sytuacja makroekonomiczna w państwach strefy Euro	39
3.1.3. Sytuacja makroekonomiczna w Polsce.....	40
3.1.4. Ograniczanie akcji kredytowej	40
3.2. Czynniki w największym stopniu wpływające na wzrost ryzyka kredytowego	41
3.2.1. Zmienność na rynku surowców, walut oraz akcji.....	41
3.2.2. Brak refinansowania	42

3.3.	Przewidywana struktura jakościowa kredytów dla przedsiębiorstw w perspektywie średniookresowej.....	43
3.4.	Segmenty klientów, które będą charakteryzowały się wysokim i niskim poziomem ryzyka kredytowego dla banków.....	44
3.5.	Branże, w które w perspektywie średniookresowej będą chętnie kredytowane przez banki.....	45
3.6.	Wstępna ocena obowiązywania w bankach regulacji Basel II w Polsce.....	46
4.	Prognoza działalności depozytowej banków w Polsce w segmencie przedsiębiorstw do roku 2013	47
	PIOTR NOWAK	
4.1.	Struktura depozytów przedsiębiorstw	50
4.2.	Prognoza wolumenu depozytów.....	52
5.	Rynek płatności korporacyjnych w Polsce w perspektywie średniookresowej.....	53
	GRZEGORZ HANSEN	
5.1.	Horyzont prognozy.....	53
5.2.	Niesamodzielnosc korporacyjnych uslug transakcyjnych	53
5.3.	Trwała redefinicja polskiej bankowosci korporacyjnej – efekt rozwoju w latach 2004–2008.....	54
5.4.	Strategie bankowosci korporacyjnej – ku konsolidacji rynku.....	56
5.5.	Wplyw konsolidacji rynku bankowosci korporacyjnej na rynek platnosci	59
5.6.	Ewolucja w zakresie rozliczen a autonomia polskiego rynku platnosci korporacyjnych.....	61
5.7.	EUR jako waluta platnosci korporacyjnych w Polsce	62
5.8.	Transpozycja PSD, dalsze wdrozenia w ramach SEPA	63
5.9.	Ceny korporacyjnych uslug platniczych.....	63
5.10.	Plynnosc przede wszystkim	65
5.11.	Innowacje, stare w nowych szatach	66
6.	Banki a sektor finansow publicznych – scenariusze na lata 2009–2013	70
	WOJCIECH MISIĄG	

SYNTEZA. PERSPEKTYWY ROZWOJU BANKOWOŚCI KORPORACYJNEJ DO ROKU 2013

Marta Penczar

1. **Uwarunkowania rozwoju bankowości korporacyjnej.** W latach 2009–2010 krajowa gospodarka i bankowość korporacyjna będzie po wpływie negatywnych czynników związanych z kryzysem finansowym.

W tym okresie spodziewamy się:

- » istotnego spowolnienia rozwoju gospodarczego w Polsce, które wpłynie na pogorszenie sytuacji finansowej przedsiębiorstw i ograniczenie ich działalności inwestycyjnej,
- » niskiej płynności rynku międzybankowego, co spowoduje dalsze trudności banków w pozyskaniu środków na działalność kredytową,
- » wahań kursowych, co negatywnie będzie wpływało na zdolność kredytową przedsiębiorstw o dużym zadłużeniu walutowym,
- » mniejszej skali działalności niż w latach poprzednich i słabszych wyników finansowych przedsiębiorstw.

2. **Popyt na usługi bankowości korporacyjnej w świetle ankiet IBnGR.** Z badań popytowych IBnGR prowadzonych na grupie dużych i średnich przedsiębiorstw wynika, że należy spodziewać się w najbliższych 2 latach:

- » **wolniejszej dynamiki wzrostu wolumenu depozytów korporacyjnych** z uwagi na wyższy poziom wykorzystania środków własnych przez klientów korporacyjnych;
- » **niższego zapotrzebowanie podmiotów na usługi rozliczeniowe**, z tytułu niższej skali działalności przedsiębiorstw w najbliższych latach;
- » **ostrożniejszej polityki przedsiębiorstw w kwestii nabywania produktów zabezpieczających przed ryzykiem**, co będzie m.in. konsekwencją niekorzystnie zawartych kontraktów w ubiegłym roku;
- » **mniejszego popytu na usługi związane z pozyskiwaniem kapitału.**

3. Do pomiaru popytu wykorzystujemy w naszych badaniach wskaźnik procentu netto, który jest liczony jako różnica sum odpowiedzi przedsiębiorców odnoszących się do wzrostu i spadku popytu, w odniesieniu do ogółu odpowiedzi w danej grupie potrzeb finansowych. Wartości tego wskaźnika zawierają się w przedziale od –1 do 1. Wyniki badania IBnGR przedstawiono w poniższej tabeli.

Tabela A. Popyt dużych przedsiębiorstw na usługi finansowe do 2013 roku

Usługi finansowe	Wskaźnik popytu (2008 r.)	Wskaźnik popytu (2009 r.)	Dominanta (Odpowiedź najczęściej występująca w badaniu z 2009 roku)
Usługi rozliczeniowe	0,6842	0,5686	57% firm wzrost popytu
Usługi związane z pozyskiwaniem kapitału	0,6786	0,5102	55% firm wzrost popytu
Usługi związane z zarządzaniem ryzykiem finansowym	0,5614	0,2200	62% firm popyt bez zmian
Usługi związane z zarządzaniem wolnymi środkami	0,3091	0,0408	55% firm popyt bez zmian

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badań ankietowych IBnGR.

Z badań ankietowych IBnGR wśród przedsiębiorstw wynika, że wskaźnik popytu na usługi finansowe we wszystkich grupach potrzeb (rozliczenia, usługi związane z zasilaniem finansowym, z zarządzaniem ryzykiem i zarządzaniem wolnymi środkami finansowymi) ukształtował się na niższym poziomie niż przed rokiem.

I. BIZNES I RYZYKO DLA BANKÓW NA RYNKU KORPORACYJNYCH USŁUG KREDYTOWYCH

1. Z monitoringu IBnGR wynika, że w kolejnych miesiącach 2009 roku wzrost wolumenu kredytów korporacyjnych był znacznie niższy niż w poprzednich miesiącach 2008 roku. Świadczy to, że kryzys finansowy jest już odczuwalny przez banki i przedsiębiorstwa. Można oczekiwać, że w następnych miesiącach sytuacja będzie się jeszcze pogarszała. Z naszych prognoz wynika, że przyrost wolumenu kredytów w latach 2009–2011 wyniesie łącznie 17,6 mld zł i będzie ok. trzykrotnie niższy niż w samym 2008 roku.

Prognoza IBnGR na cały okres – do 2013 roku, jest jednak bardziej optymistyczna. IBnGR szacuje, że w latach 2012–2013 można oczekiwać początku ożywienia na rynku kredytów korporacyjnych. Średnie tempo wzrostu wolumenu kredytów korporacyjnych wzrośnie do 8% wobec 2,8% w latach 2009–2011 (Tabela B.).

Tabela B. Prognozowana wielkość kredytów korporacyjnych do 2013 roku (w mld PLN, nominalnie, z pominięciem przedsiębiorców indywidualnych zatrudniających do 9 osób).

	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Razem kredyty korporacyjne	119,9	122,9	139,7	173,4	223,7	234,9	238,4	241,3	254,2	281,4
Szacowany udział portfela MSP	33%	34%	35%	36%	36%	37%	38%	38%	39%	40%
Przyrost w %	-3,5%	2,5%	13,7%	24,1%	29,0%	5,0%	1,5%	1,2%	5,3%	10,7%
Przyrost w mld zł	-4,4	3,0	16,8	33,7	50,3	11,3	3,5	2,8	12,9	27,2

Źródło: M. Gronicki, IBnGR.

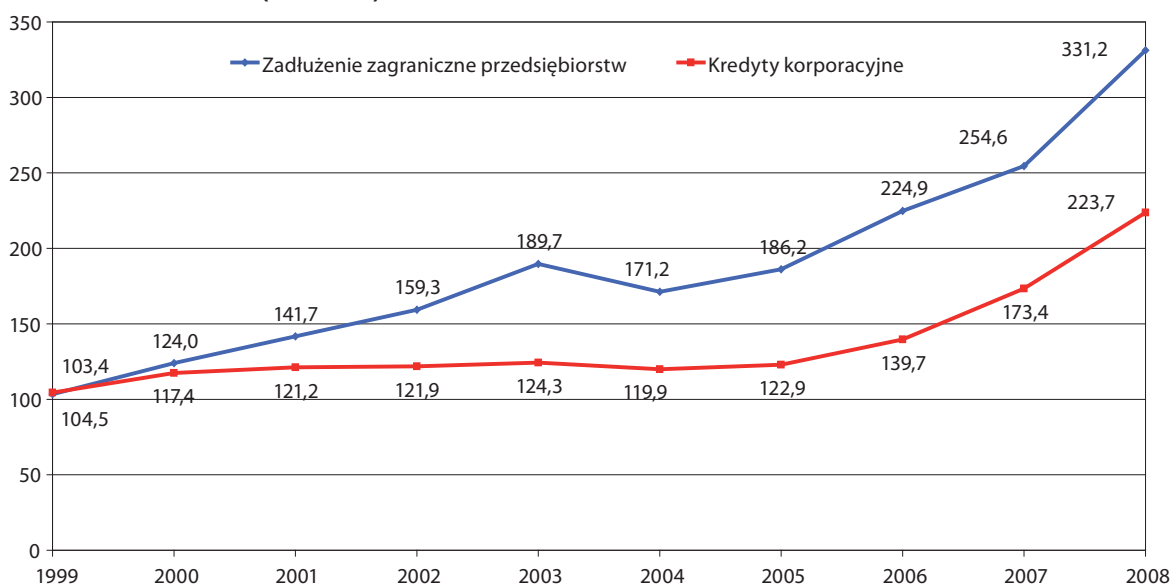
2. Prognozy IBnGR rozwoju rynku kredytowego w segmencie przedsiębiorstw są zbieżne z opiniami ekspertów ankietowanych przez IBnGR w ramach metody delfickiej. Eksperci rynku kredytowego przewidują ograniczenie aktywności kredytowej banków do czasu oszacowania skali zagrożeń związanych z kryzysem. Eksperci potwierdzili również ubiegłoroczne oceny dotyczące postępującej formalizacji procedur w zakresie określania minimalnych marż kredytowych przy danym poziomie ryzyka, określonych zabezpieczeniach i dochodach pozaodsetkowych.

Pojawiły się także spostrzeżenia dotyczące **negatywnego wpływu banków-matek na krajowe banki**. Skala kryzysu na rynkach zagranicznych jest bowiem znacznie większa niż w Polsce, i decyzje strategiczne banków-matek zakładają, że nasz rynek nie może przejść przez kryzys bez uszczerbku. Skala **restrykcji w działalności kredytowej znacznie przekroczy więc poziom wynikający z pogorszenia ryzyka kredytowego na naszym rynku**. Dotyczyć to będzie szczególnie banków, które prowadzą działalność kredytową w ramach ściśle określonych przez zagraniczne banki-matki limitów (linie kredytowe w Polsce stanowią część globalnego limitu kredytowego holdingu obsługiwanego przez bank-matkę za granicą, niekiedy są też gwarantowane lub finansowane przez bank-matkę). **Wzrost rezerw kredytowych w bankach zagranicznych spowoduje spadek dostępnych kapitałów i wymusi redukcję wolumenu kredytów również w bankach-córkach i oddziałach banków zagranicznych.**

3. W działalności kredytowej banków należy uwzględniać **wysokie zadłużenie zagraniczne dużych przedsiębiorstw**. Zdolność kredytowa przedsiębiorstw posiadających zadłużenie zagraniczne istotnie bowiem spadła w ostatnim czasie, w wyniku osłabienia się krajowej waluty.

Całkowite (bankowe i niebankowe) zadłużenie zagraniczne krajowych przedsiębiorstw już w 2000 r. wyniosło 124 mld PLN (32,2 mld EUR) i przekroczyło wartość kredytów udzielonych polskim przedsiębiorcom przez krajowe banki. Na koniec 2008 r. jego wartość osiągnęła poziom 331 mld PLN (79,4 mld EUR).

Rysunek A. Wielkość zadłużenia zagranicznego przedsiębiorstw i kredytów korporacyjnych w latach 1999–2008 (w mld zł)

Źródło: IBnGR na podstawie danych NBP.

Wysoka wartość zadłużenia zagranicznych przedsiębiorstw wskazuje z jednej strony na znaczny potencjał rozwoju krajowego rynku kredytów korporacyjnych. Z drugiej jednak strony, wywołuje pytanie o związane z nim ryzyko kursowe. Zdaniem IBnGR, ryzyko kursowe wynikające z ogólnego poziomu zadłużenia dewizowego przedsiębiorstw będzie jeszcze przez kilkanaście miesięcy stanowić istotny element ryzyka kredytowego.

Ponieważ zadłużenie zagraniczne jest silnie skumulowane w największych polskich przedsiębiorstwach, banki będą szczególnie analizowały wpływ zmian kursów walut na zdolność kredytową poszczególnych podmiotów z uwzględnieniem efektów zastosowanych instrumentów zabezpieczających.

Należy oczekiwać, że banki będą formalnie zobowiązywały kredytobiorców do zabezpieczania ryzyka kursowego przy pomocy z góry określonych instrumentów. Zawarcie wszelkich innych transakcji na rynku finansowym (w szczególności sprzedaży opcji lub zawieranie niezabezpieczonych wpływami transakcji CIRS) będzie wymagało zgody banku kredytującego.

4. Przewidujemy, że w latach 2009–2010 nastąpi nieznaczny wzrost udziału finansowania złotowego w całkowitym wolumenie kredytów dla przedsiębiorstw. Potwierdzają to badania ankietowe IBnGR w sektorze przedsiębiorstw. Klienci korporacyjni prognozują do 2013 roku wzrost zapotrzebowania przede wszystkim na finansowanie w walucie krajowej. Duże przedsiębiorstwa zainteresowane są głównie kredytowaniem długoterminowym. Wskaźnik popytu dla tego produktu ukształtował się na poziomie 0,5000, podczas gdy dla finansowania krótkoterminowego w PLN na poziomie 0,2195.

5. Jednym z czynników destymulujących rozwój rynku kredytów korporacyjnych w najbliższym okresie będzie m.in. nieadekwatny do warunków rynkowych poziom stopy referencyjnej WIBOR. Opłacalność biznesu jest trudna w warunkach nieadekwatnego WIBORu z kilku powodów.

Po pierwsze, „zafałszowany” poziom stopy WIBOR wpływa na niską płynność rynku międzybankowego. W praktyce bowiem niewiele banków pożyczka środki po stawce WIBOR. Realną stopą wyznaczającą koszt pozyskania środków na działalność kredytową jest obecnie stopa oprocentowania depozytów.

Po drugie, wzrasta ryzyko dla banków zawierających umowy kredytowe oparte na „zafałszowanej” stopie WIBOR. Stanowi to istotną barierę w udzielaniu przede wszystkim kredytów długoterminowych. W efekcie oczekiwać można znacznego ograniczenia podaży kredytów inwestycyjnych. Do czasu, gdy stawka WIBOR nie będzie realną stopą odzwierciedlającą koszt pieniądza dla banków, udzielane będą kredyty krótkoterminowe z opcją rolowania.

6. Warunkiem utrzymania pozycji konkurencyjnej na rynku bankowości korporacyjnej będzie konieczność zaangażowania się banków w segment kredytów związanych z finansowaniem inwestycji ze środków unijnych. W 2008 roku kredyty udzielone na cele strukturalne stanowiły średnio ponad 6% wolumenu kredytów udzielonych przedsiębiorstwom. W ciągu najbliższych pięciu lat odsetek ten będzie powoli rósł do poziomu prawie 9%. IBnGR prognozuje, że do końca 2013 roku banki komercyjne udzielą ok. 10,8 tys. kredytów na cele unijne o łącznej wartości 24,5 mld zł. Najważniejszymi klientami dla banków w segmencie kredytów unijnych pozostaną bowiem duże przedsiębiorstwa oraz sektor MSP. W perspektywie 2013 roku podmiotom tym będzie udzielone ok. 90% wartości kredytów strukturalnych.

7. W strategiach biznesowych banków należy również uwzględnić, że w sytuacji spowolnienia gospodarczego banki będą zmuszone aktywnie zarządzać zwiększającym się ryzykiem portfela kredytowego. Związane to będzie z rosnącymi problemami firm, do których zaliczyć należy m.in. malejący popyt czy też zwiększające się koszty prowadzenia działalności gospodarczej. W obecnej sytuacji warto odnotować dwa dodatkowe, ważne ryzyka jakimi są bezprecedensowa zmienność odnotowana na światowych rynkach jak również rosnące ryzyko refinansowania.

8. Istotnym ryzykiem dla działalności banków w okresie 2009–2010 będzie pogarszająca się jakość portfela kredytowego. Kontynuacji tej tendencji można się spodziewać w najbliższym okresie z powodu zwiększających się problemów przedsiębiorstw z terminowym regulowaniem należności, a z drugiej strony zmniejszaniem akcji kredytowej. Do końca 2009 roku ogół należności przedsiębiorstw będzie w naszej ocenie utrzymywał się na stałym poziomie lub tylko nieznacznie wzrośnie. Natomiast należności zagrożone będą rosły, osiągając swój szczyt w IV kwartale 2009 roku. Zgodnie z naszymi oczekiwaniami spodziewamy się wzrostu należności zagrożonych nawet do 18 mld tj. 8% wszystkich należności sektora bankowego. Poprawa jakości portfela powinna nadejść z rokiem 2010, po oczyszczeniu przez banki swoich portfeli i tworzeniu rezerw w ciągu roku 2009 oraz z oczekiwaną poprawą koniunktury gospodarczej.

9. IBnGR prognozuje, że rosnąć będą potrzeby pożyczkowe jednostek samorządu terytorialnego (JST).

Ponieważ Skarb Państwa wycofał się z dotychczas stosowanego mechanizmu prefinansowania wydatków JST (i innych beneficjentów spoza sektora rządowego) przy pomocy pożyczek udzielanych bezpośrednio z budżetu państwa, niewątpliwie zwiększy to popyt JST na środki refinansujące refundowane wydatki, pozyskiwane w sektorze bankowym.

Do zwiększenia popytu JST na kredyty finansujące ich przedsięwzięcia inwestycyjne przyczynić się może obserwowany od kilku lat szybki wzrost inwestycji realizowanych w dziedzinach objętych finansowym wsparciem UE, ale bez takiego wsparcia. Występowanie takiego zjawiska zdaje się świadczyć o tym, że kondycja finansowa samorządów poprawia się, co – na pozór paradoksalnie – zwiększa zapotrzebowanie na środki pozyskiwane poza sektorem publicznym.

10. Znaczący wpływ na zainteresowanie samorządów kredytami bankowymi powinna mieć także proponowana zmiana limitów zadłużenia wiążących jednostki samorządu terytorialnego. Zgodnie ze wspomnianym wcześniej rządowym projektem nowej ustawy o finansach publicznych maksymalna wielkość zadłużenia jednostek samorządu terytorialnego, określona dotychczas jednolitymi normami¹, ma zostać uzależniona od sytuacji finansowej jednostki – im większa, w stosunku do jej dochodów, będzie tzw. nadwyżka operacyjna (różnica dochodów i wydatków bieżących), tym wyższy będzie przyznany tej jednostce limit zadłużenia. Rozwiązanie takie spowoduje zmniejszenie limitów dla jednostek znajdujących się w złej sytuacji finansowej, rozszerzy natomiast możliwości zaciągania kredytów przez jednostki silniejsze. Z perspektywy banków będzie to niewątpliwie oznaczało zwiększenie zapotrzebowania na kredyty.

1. Zadłużenie jednostki samorządu terytorialnego nie może obecnie przekroczyć 60% jej rocznych dochodów budżetowych, a przypadające na rok budżetowy spłaty zobowiązań wraz z kosztami obsługi długu nie mogą przekroczyć 15% dochodów budżetowych.

II. BIZNES I RYZYKO DLA BANKÓW NA RYNKU KORPORACYJNYCH USŁUG DEPOZYTOWYCH

1. Ograniczenia w dostępności kredytów w latach 2009–2010 spowodują niższą dynamikę wzrostu inwestycji w sektorze przedsiębiorstw oraz zwiększone angażowanie środków własnych w rozpoczęte już inwestycje oraz kapitał obrotowy. Oczekiwane jest zatem **niskie w stosunku do lat 2006–2007 tempo wzrostu wolumenu depozytów przedsiębiorstw**. Najbardziej prawdopodobna prognoza wzrostu depozytów korporacyjnych została przedstawiona w poniższej tabeli.

Tabela C. Prognozowana wielkość depozytów przedsiębiorstw do 2013 roku (w mld PLN)

	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Depozyty korporacyjne	125,6	143,6	149,4	158,1	166,6	176,3	194,0	212,9
Przyrost (w %)	26,0%	14,3%	4,0%	5,8%	5,4%	5,8%	10,0%	9,8%

Źródło: M. Gronicki, IBnGR.

2. W strategiach biznesowych banków należy uwzględniać **ryzyko wysokiej skłonności klientów korporacyjnych do przenoszenia depozytów do dużych banków oferujących konkurencyjne stawki depozytowe**. Będzie temu sprzyjało powszechne wykorzystywanie bankowości elektronicznej oraz duża szybkość rozliczeń międzybankowych. Można oczekiwać, że wojna cenowa o depozyty spowoduje znaczne pogorszenie wyników finansowych banków w 2009 roku. Może to przyspieszyć oczekiwaną konsolidację rynku, zwłaszcza w przypadku utrzymywania się globalnych problemów kapitałowych banków zagranicznych obecnych na naszym rynku. Naszym zdaniem, niskie marże na depozytach będą rekompensowane wyższymi marżami kredytowymi.

3. Wysokiej elastyczności banków w stosunku do dużych klientów korporacyjnych na rynku usług depozytowych, towarzyszyć będą dodatkowe restrykcje w stosunku do kredytobiorców. Można oczekiwać, że **przedsiębiorstwa korzystające z kredytów średnio- i długoterminowych w danym banku, będą w coraz większym stopniu motywowane lub wręcz zobowiązane do utrzymywania w tym samym banku swoich nadwyżek płynności**. Tradycyjnie funkcjonujący obowiązek „przeniesienia obrotów” do banku finansującego będzie w większym stopniu odnosić się również do przechowywania w banku finansującym nadwyżki środków finansowych.

4. **Oczekujemy wzrostu udziału depozytów walutowych w całkowitym wolumenie depozytów korporacyjnych**. Przemawia za tym kilka czynników oddziałujących równocześnie. Zaliczyć do nich należy **silne wahania kursów walutowych, wzrost spreadu walutowego, zniesienie zasady walutowości i wysoce prawdopodobny wzrost wolumenu walutowych rozliczeń krajowych, rozwój systemów płatności w EUR powodujący przyspieszenie oraz spadek kosztów rozliczeń walutowych**.

5. Zdaniem IBnGR, banki będą miały **ograniczone możliwości zwiększania portfela depozytów terminowych przedsiębiorstw**. W strategiach biznesowych banków należy uwzględniać ponad przeciętne zainteresowanie przedsiębiorstw produktami służącymi krótkoterminowemu zarządzaniu wolnymi środkami finansowymi na rachunkach bieżących (automatyczne lokaty *overnight* oraz *cash pooling*). Z badań IBnGR w zakresie popytu przedsiębiorstw na usługi finansowe wynika, że te dwa produkty charakteryzować się będą najwyższym zainteresowaniem klientów korporacyjnych w perspektywie 2013 roku. Wskaźnik popytu dla

tych produktów ukształtował się odpowiednio na poziomie 0,1915 i 0,1326. Można oczekiwać, że konkurencja rynkowa zmusi banki do oferowania wspomnianych defensywnych produktów z zakresu *cash managementu* coraz szerszemu gronu klientów, w tym także MSP.

III. BIZNES I RYZYKO DLA BANKÓW NA RYNKU KORPORACYJNYCH USŁUG ROZLICZENIOWYCH

1. Fundamentem dochodowości korporacyjnej bankowości transakcyjnej w Polsce były w ostatnich latach przychody odsetkowe uzyskiwane z marży na rachunkach bieżących firm, które generowały od ok. 29% do 43% wyniku finansowego (operacyjnego netto) banków korporacyjnych. Utrata możliwości budowania wzrostu wyniku banku w efekcie kredytowania, konieczność zapłaty klientom wysokich odsetek za depozyty, znaczące ograniczenie potencjału zysków osiągniętych w innych segmentach rynku korporacyjnego, **zmuszą banki do kompensowania utraty przychodów za pomocą opłat i prowizji z działalności nie-kredytowej.**

W efekcie banki będą konsekwentnie proponować swoim klientom podnoszenie opłat za transakcje bezgotówkowe. Należy oczekiwać że w roku 2009 i 2010 banki **podniosą dotychczasowe opłaty i prowizje za przelewy krajowe oraz wybrane przelewy zagraniczne, opłaty za polecenie zapłaty, za prowadzenie rachunków i za udostępnianie bankowości internetowej, ale także zmian struktury dotychczasowych opłat i prowizji.** Nie można wykluczyć także wprowadzenia przez banki np. **opłat za przelewy przychodzące, jak również za przelewy wewnętrzne, znacznego zróżnicowania opłat za przelewy realizowane w trybie pilnym i „zwykłym”, jak również opłat za gotowość do świadczenia przez bank pewnych usług (np. realizacji polecenia zapłaty) w danym okresie. Tego rodzaju zmiany powinny nastąpić na rynku do końca roku 2010. Będą ich dokonywać wszystkie banki, ale najbardziej drastycznie te, które wcześniej opłaty tego rodzaju w niekontrolowany sposób obniżały.**

2. Skokowa deprecjacja złotego oraz zniesienie zasady walutowości spowoduje, że **kwotowanie cen i dokonywanie zapłaty w EUR stanie się w ciągu najbliższego roku naturalnym elementem polskiego rynku kontraktów handlowych.** Pomimo, iż na rozliczenia detaliczne w EUR na rynku polskim trzeba będzie poczekać najprawdopodobniej co najmniej do roku 2013, EUR stanie się już w 2010 roku bazową walutą wielu lokalnych rozliczeń. Proces ten znajdzie naturalnie swoje odzwierciedlenie w ekspozycji polskiego rynku na kurs EUR/PLN oraz w popycie na finansowanie w EUR.

3. Pozyskiwanie dodatkowej płynności przez banki na zasadzie zwiększania wolumenów transakcji przez przedsiębiorstwa będzie w latach 2009 i 2010 wyjątkowo trudne, m.in. z uwagi na zahamowanie wzrostu liczby płatności korporacyjnych. W walce o dodatkową płynność, banki mogą sięgać po nowe instrumenty. W efekcie można **oczekiwać redefinicji tzw. cut-off time'ów, czyli pór dnia, które decydują o tym, o jakiej porze zlecona przez klienta płatność zostanie wysłana przez bank. Ponadto, banki wprowadzać będą zarządzanie tzw. datą waluty w odniesieniu do środków klientów. Wprowadzenie znacznego rozróżnienia cenowego na płatności krajowe „pilne” i zwykłe, może również znaleźć zastosowanie jako instrument zarządzania datą waluty.**

4. Konieczność implementacji przez banki dyrektywy UE o usługach płatniczych (PSD, *Payment Services Directive*) spowoduje od roku 2010 wiele działań dostosowawczych, do których zobowiązane będą także banki prowadzące działalność korporacyjną. **Ryzyko świadczenia usług płatniczych wzrośnie, a w ślad za nim motywacja banków do powierzenia realizacji**

tych usług wyspecjalizowanym dostawcom. W aktualnym otoczeniu rynkowym (kryzys gospodarczy), nieredukowalny wzrost ryzyka operacji płatniczych skutkować będzie podwyższeniem przez banki cen usług rozliczeniowych. Nowe przepisy powinny jednak umożliwić elektroniczną dokumentację pozwalającą na obciążanie rachunków klientów banków. Będzie to ważny czynnik wspomagający rozwój mikropłatności i płatności mobilnych w Polsce.

5. W strategiach biznesowych banków należy uwzględnić, że w ciągu najbliższych pięciu lat korporacyjne usługi transakcyjne będą się usamodzielniać, aż do zupełnego ich oderwania zarówno od usług bankowych, jak i innych usług finansowych. W ciągu 3 do 7 lat można spodziewać się nie tylko oderwania usług transakcyjnych dla firm od finansowania lub utrzymywania depozytów, ale także ich całkowitego wykroczenia poza rynek polski (np. świadczenia tych usług w całości poza Polską).